

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԸ

Երբ Յայտնութեան տեսանողը յափըշտակուեցաւ երկնաւոր տեսիլքներու՝ տեսաւ զՅիսուս Քրիստոս իր այս Թագաւորութեան մէջ, իր սուրբերով և հրեշտակներով, ու անոր համար երկնաւոր փառաց պայծառութեամբ հրապուրուած, մագնիսացած, երգեց փառքը երկնաւոր Թագաւորին: Անոր համար ամէն ճշմարիտ հաւատացեալ, որ լի է տեսանողական ոգիով, հոգեկան աչքերով կը տեսնէ զՔրիստոս իր այս Թագաւորութեամբ եկած, իշխելու համար աշխարհի վրայ, և կ'աշխատի անոր համաձայն կեանք մը վարել աշխարհի վրայ, որ ինք ալ արժանի ըլլայ փառաւորելու զԱյն որ կուգայ Թագաւորութեամբ և փառօք: Սխրալի՜ հեռապատկեր քրիստոնեայ հոգիներու: Ի՞նչ վսեմ թռիչ սըրբութեան և վերացումի անձկութեամբ մըրկող սիրտերու: Որովհետեւ, այն ատեն սուրբերը պիտի ըլլան «Աստուծոյ Թագաւորներ և քահանաներ»: Երկնատենչիկ հոգիներու մեծ կարօտն է այս. — արթուն և պատրաստ գտնուիլ երկնաւոր փեսային առաքաւորին, երբ կը հնչէ ուրախութեան ձայնը. «Ահա փեսայն գայ, արիք ընդ առաջ նորա» (Մատթ. ԻԵ. 6): Ասկէ ուրիշ ի՞նչ զգացումով կ'աղօթէ ճշմարիտ քրիստոնեան՝ երբ Տէրունական Աղօթքով դուրս

երիտասարդը իր կորովը կը տրամադրէ ծերերու անբաւականութեան: Իշխանութիւն, գործ և իմաստութիւն զիրար կը լրացնեն ընտանեկան յարկէն ներս:

Կարեւորը՝ պէտք է որ արհամարհենք մեզի տրուած շնորհը. անոր մեր տուած կարեւորութեան և շահաւորումին շնորհիւ է որ յետինները պիտի կրնան ըլլալ առաջին: Բնութեան և կեանքի իրական ոյժը կազմուած է անհամեմատօրէն փոքր իրողութիւններէ, որոնք աւագի հատիկներու նման եկած քովէ քով կը շինեն լեռը եւ ցամաքներու հսկայ տարածութիւնները:

Ե.

կուտայ, Աստուծոյ առջև կը Թափէ իր հոգեկան ըղձանքները, և կը կրկնէ միշտ, «Եկեացէ արքայութիւն քո»:

Ուրեմն, Տէրունական Աղօթքին այս մասով մենք կ'աղօթենք Աստուծոյ Թագաւորութեան համար՝ այս վերոյիշեալ երեք նշանակութիւններով. — նախ՝ Մեւսիական Թագաւորութեան համար, որ Յիսուսի աշխարհ գալովը սկսաւ, և օրէ օր կը յառաջանայ՝ Ս. Հոգիին վարչութեան տակ, ընդարձակելով Եկեղեցիին ամբողջութիւնները և պարիսպները, բովանդակելու համար բոլոր մարդկութիւնը, և իբրեւ թումբ ու ամբարտակ բարձրանալու համար չարութեան ու մոլութեանց հեղեղներուն առջև: Երկրորդ՝ Շնորհքի Թագաւորութեան հոգեւորապէս բոլոր սիրտերու մէջ տիրապետելուն և երկնաւոր խաղաղութեան իշխելուն համար կեանքի ծովերուն վրայ, ուր փրփրացող կատաղի ալիքներուն ցնցումը կը խռովէ ու կը վրդովէ մեր հոգիներուն ցնծումը: Երրորդ՝ այս Թագաւորութեան ո՛չ թէ միայն հոգեւորապէս սիրտերու մէջ զալուն համար, հապա նաև՝ տեսանելի կերպով՝ Փրկչին իր հրեշտակներով և սուրբերով զալուն համար: Այս աղօթքն ալ, ինչպէս առաջինը, անանձնական է. ինչպէս որ «Սուրբ եղիցի անուն քո» աղօթելու մէջ ուղղակի մեր անձին համար հայցուած մը ըրած էինք ըլլար, նոյնպէս ալ «Եկեացէ արքայութիւն քո» աղօթելով ուղղակի մեր անձին համար աղօթած էինք ըլլար: Այսպէս աղօթելը՝ հայցել է որ Աստուած հաճի իր Արքայութիւնը շուտով բերել, իր Թագաւորութիւնը մինչև աշխարհի ծայրերը ընդարձակել, որով բոլոր հեթանոս աշխարհն ալ վայելէ Աւետարանի բարիքներն ու օրհնութիւնները, և լոյս ծագի անոնց, «որ կը նստին մահուան խաւարին մէջ»: Հետեւաբար, առաքելական աղօթք մըն է այս, որովհետեւ առաքելներուն պատուիրուած էր. «Գնացէք աշակերտեցէք զամենայն հեթանոս», մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ուսուցէք նոցա պահել զամենայն զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ»: Այս էր Քրիստոսի սկսած գործը աշխարհի վրայ. այս եղաւ առաքելներուն ջանքերը իրենց կեանքի բոլոր օրերուն մէջ. այս եղաւ աշխատանքը քրիստոնեայ եկե-

դեցիին դարերէ ի վեր. և այս պիտի ըլլայ՝ ներկայիս ու ապագային մէջ իսկ՝ միակ բաղձանքը բոլոր քրիստոնեայ եկեղեցիներուն և հաւատացեալներուն. — այսինքն Աստուծոյ Թագաւորութեան դալը և Աւետարանին յաղթանակը:

Գ. — Մինչև հոս՝ Աստուծոյ Թագաւորութեան և անոր նկարագրին մասին ըստածները, ուրիշ ձեւով մը, այսպէս կրնանք ամփոփել. — (1) — Այս Թագաւորութիւնը հոգեւոր նկարագիր մը ունի. այս Թագաւորութիւնը երկրաւոր հարստութեան, մեծութեան ու զօրութեանց հետ յարաբերութիւն չունի. անոր իշխանութեան սահմանը մարդոց հոգիներէն կը սկսի և հոն կը վերջանայ. անոր բոլոր ջանքերուն կեդրոնական նպատակը մարդոց հոգեկան բարձրացումն է. ան հոգիներու փրկութեան համար ծրագրուած է: Այս ճշմարտութեան կը վկայէ նաև անոր հաստատուելուն հրաշալի կերպը. ան Աստուծոյ մարդեղութեամբ հաստատուեցաւ երկրի վրայ՝ պաշտօնապէս. թէև անկէ առաջ ալ Աստուծո ընտրեալ ազգով մը սկսաւ զայն, բայց իր Յայտնութեան աստիճանական յառաջացումով ալ աւելի շեշտուեցաւ Անոր Թագաւորութեան հոգեւոր նկարագիրը և անոր հաստատութեան զարմանասքանչ կերպը: Այս Թագաւորութեան մարդոց մէջ զարգացումէն և անոնց աշխարհասէր մասին անոր դէմ հանած արգելքներէն և դժուարութիւններէն ալ փաստ մը կուգայ այս Թագաւորութեան հոգեւոր նկարագրին ի նպաստ. որովհետեւ՝ եթէ անոր զործը մարդոց հոգիներուն հետ չըլլար, անոնց սիրտերուն մէջ Թագաւորութեան ի նպաստ կամ հակառակ զգացումներ պիտի չըլլային: Մարդոց ջանքերը զայն յառաջացնելու, տիեզերականացնելու և յաղթական հանդիսացնելու համար, իսկ ոմանց ալ կարելի ամէն միջոցներով զայն արգիլելու և տկարացնելու անօգուտ ջանքերն ու զուր վաստակները բացորոշապէս ցոյց կուտան, թէ այս Թագաւորութիւնը մարդոց հոգիները շահելու, և զանոնք աղնըւացնելու, նաև անոնց յաւիտեանական ճակատագիրը որոշելու մէջ մեծ բաժին ունի: Հետեւաբար, հոգեւոր նկարագիրն է անոր տիրող նկարագիրը: (2) — Գաղտնի զօրութիւն մը այս Թագաւորութիւնը

առաջ կը մղէ: Որովհետեւ, ո՞րն է այն թագաւորութիւնը, որուն դէմ բոլոր աշխարհ ու աշխարհասէրներու բանակներ զինուած են. ո՞րն է ան որ ծաղրի առարկայ կը դառնայ միշտ անխոհմարար. ո՞րն է այն իշխանութիւնը որուն դէմ անկրօններու հակասական տրամաբանութեան բոլոր հարուածները կը սպառնան: Բայց նոյն ատեն ո՞րն է այն թագաւորութիւնը որուն սահմանները մինչև աշխարհիս ծայրերը կը տարածուին, ինչպէս որ ովկիանու ջուրները աշխարհը կը ծածկեն, այնպէս ալ Տիրոջ Ծնորդքը բոլոր մարդոց հոգիները կը համակէ: Ո՞րն է այն իշխանութիւնը որ կը խոհարհեցնէ հազարաւորներ և կը հպատակեցնէ միլիոնաւորներ: Ո՞րն է այն կոչը որ կ'արձագանգէ չորս հողմերէն. — «Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք». ու անոր կը պատասխանեն մուրեալ ոչխարներ իրենց տխրահնչիւն մալիւններով: Ո՞րն է այն կրօնը որ արդարութեան անօթիներուն և ծարաւներուն «կենաց Հաց և Ջուր» կը մատակարարէ: — Աստուծոյ Թագաւորութիւնն է ան, երկնաւոր Թագաւորութիւնը, և Ս. Հոգիին զաղտնի բայց անսպառելի զօրութիւնը առաջ կը մղէ զայն այսքան դժուարութեանց և արգելքներու, հակառակութեանց և հակալութիւններու դէմ: (3) — Նաև այս արդար և սուրբ Թագաւորութիւն մըն է: Արդար է, որովհետեւ Աստուծոյ արդարութեան յաւիտեանականութեան վրայ հիմնուած է. սուրբ է, որովհետեւ Աստուծոյ անհուն սրբութենէն կ'առնէ իր այս երկնաւոր ստորագիլքը: Զէ՞ որ ամէն թագաւորութիւն իր օրէնքներուն և սկզբունքներուն նկարագիրը կը կրէ. հետեւաբար, այս երկնաւոր ու հոգեւոր Թագաւորութիւնն ալ Ս. Հոգիին զօրութեամբ կը կառավարուի, երկնաւոր օրէնքներու վրայ հաստատուած է ու անոնցմով կ'երաշխաւորէ իր յաւիտեանական գոյութիւնը: Ուստի, սուրբ և արդար Թագաւորութիւն մըն է այս:

Դ. — Ուրեմն, Աստուծոյ Թագաւորութիւնը իր իսկութեան, իր տարբեր նշանակութեանց և իր նկարագրին մէջ, համառօտակի ուսումնասիրելէ ետքը, խորհինք նաև անոր արդիւնքներուն վրայ. այսինքն թէ, մենք ինչո՞ւ աղօթելու ենք անոր համար, ուրկէ՞ այս հոգեւոր ստի-

պուժը, ուրկէ՞ այս բարոյական պարտականութիւնը:

Պարտինք աղօթել Դրիստոսի իր թագաւորութեան զալուն համար: (1) — Տեսանելի կերպով, որովհետեւ այն ատեն արգարութիւնը պիտի տիրէ՝ անիրաւութեանց և զրկումներու տեղ, խաղաղութիւնը պիտի իշխէ՝ վայրագութեանց և պատերազմներու տեղ, ուրախութիւն պիտի ճառագայթէ՝ խեղճութեանց և տխրութեան տեղ: Ո՞րչափ բազմապիսի են մարդկային հոգիին պէտքերն ու կարօտութիւնները, եւ նոյն իսկ մեր ամենօրեայ կեանքին անմիջական պէտքերն ու պահանջները. ինչո՞վ պիտի գոհանան ասոնք. — Յիսուս ինքը կուտայ պատասխանը. «Խնդրեցէք նախ զարքայութիւն Աստուծոյ և զարգարութիւն նորա և այդ ամենայն յաւելցի ձեզ» (Մատթ. 23. 33): Աստուծոյ թագաւորութիւն, մանաւանդ Հայրական Թագաւորութիւնը, եղած է և պիտի ըլլայ մեր բազմապահանջ պէտքերուն գոհացուցիչը և լրացուցիչը: Մեր հոգիները կը կարօտին սիրոյ. — Սէր է Աստուծոյ թագաւորութիւնը. կը կարօտին արգարութեան ու սրբութեան, — Արգարութիւնն ու սրբութիւնն են անոր երկու առանցքները. կը կարօտին ներողութեան, — Հոն միայն կարելի է գտնել ճշմարիտ ներումը և անսպառ գանձը ներողութեան. կը կարօտին սփոփանքի և մխիթարութեան, — Բայց անոր մէջ լացող աչքերուն արցունքը կը սրբուի և ընկճուած սիրտեր յոյսի ու խրախոյսի ուժով կը զօրանան. կը կարօտին զթութեան, — Աստուծոյ թագաւորութիւնը միայն կրնայ մարդոց սորվեցնել թէ ի՞նչ է գութը, թէ ի՞նչպէս և որո՞նց պէտք է գթալ. կը կարօտին քաջալերութեան, — Անոր մէջ է որ կը գտնուի իրական յաջողութիւնը. կը կարօտին առաջնորդութեան, — Բայց հոն միայն կայ վստահելի և ապահով առաջնորդութիւնը: Ուրեմն, ինչպէս գիշեր ու ցերեկ անդադար չաղօթել ու չհայցել, չեկեցէ արքայութիւն քո՞ւ:

Աստուծոյ Հայրական Թագաւորութեան զալովը և Անոր անուան սրբաբանուելովը բոլորովին պիտի բարեփոխուի աշխարհ. բանտերու և թիարաններու տեղ՝ պիտի կառուցուին հիւանդանոցներ ու անկեւանոցներ. գինետներու և խաղարաններու

տեղ՝ պիտի բարձրանան ճշմարիտ և բարոյական կրթութեան վառարան ու ճշմարտութեան լոյսին փարոս դպրոցներ ու կրթարան, հաճոյքի ու մոլութեան կեդրոններու տեղ պիտի տեսնուին եկեղեցիներ՝ իրենց ամպահերձ կաթողիկէներով ու բարձրաբերձ աշտարակներով, վերջապէս «Նոր երկինք և Նոր երկիր», պիտի ըլլայ:

Բայց ինչո՞ւ զուր ջանքեր երեւակայելու կամ նկարագրելու համար Աստուծոյ թագաւորութիւնը. որովհետեւ երկինքն է ան, ու երկինքի եւ անոր անպատմելի փառքերուն համար ըսուած է. «Չայն ո՛չ աչք տեսած է, ո՛չ ականջ լսած է, ո՛չ ալ լեզու կրնայ բացատրել»: Նոյն իսկ այսչափ մեծ բարիքի մը մարդկութեան մէջ և մարդկութեան համար երեւակայելը ո՞րչափ անբացատրելի է ինքնին:

Նոյն ատեն, այս ցնորք մը, ստուերապատկեր մը, կամ սոսկ երեւակայական ենթադրութիւն մը չէ. ճշմարիտ իրողութիւն մը, որ սկսած է կատարուիլ ու կը կատարուի օրէ օր, և փառաւորապէս պիտի կատարուի ապագայի մէջ ալ: Ծաղրածութեան հաւատներ արդեօք չեն տեսներ այն աստիճանական զարգացումը մարդկութեան, դադարումը անիրաւութեանց, տիրապետումը սիրոյ եւ եղբայրութեան, խնամքներն ու հոգածութիւնները մարդոց իրարու հանդէպ, իրարու պատիւին, գոյքին ու ստացուածքին նկատմամբ: Եւ այսչափ յայտ յանդիման բարեփոխութեանց մէջ ի՞նչպէս կը համարձակին ըսել թէ ոսկեզօծ ցնորք մը, երփներանգ երազ մըն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը, և կամ բանաստեղծական երեւակայութիւն մը, տեսլապատկեր մը՝ չափազանց եռանդոտ քրիստոնեայ մարդոց միտքերուն մէջ: Արդեօք ի՞նչ հաճոյք ապագայի այս սփոփարար յոյսը խախտելու մէջ, ի՞նչ վայելում հոգիներու այս լուսափողփող հեռապատկերը ստուերացնելու և մթնեցնելու աշխատանքին մէջ, նաև հանդերձեալ կեանքն ու անոր երանութիւնները շինծու ու ցնորական հռչակելու մէջ: Պէտուար է ընդգէմ խթանի աքացել, Աստուծոյ թագաւորութիւնը կա՛յ ու կը մնա՛յ նոյն իսկ այդպիսիներու սիրտերուն մէջ, և օր մը իրենց Սողոմոն հոգին պիտի զարնուի երկնային լուսով և իրենք ալ քարոզիչները

պիտի ըլլան այն փրկութեան աւետիսին և Աւետարանին, զոր կը ծաղրէին ու կը հաւածէին: Աստուծոյ Թագաւորութիւնը իրեն այսպիսի մշակներ ու աշխատաւորներ յարուցանելու մէջ իսկ ունի փառք մը, զոր ամէն մարդ խոստովանելու պէտք կը ըզգայ: Միշտ աղօթենք որ գայ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը տեսանելի կերպով, երջանկացնելու համար հանուր մարդկութիւնը և Յիսուսի խաչին հովանիին տակ համախըմբելու համար ամբողջ աշխարհ:

(2) — Մենք պարտինք նաեւ աղօթել Քրիստոսի Թագաւորութեան հոգեւորապէս գալուն համար. որովհետեւ, այն ատեն բոլոր հաւատացեալ հոգիներ Քրիստոսի և Անոր սուրբ գաւիթին համար հաւատարիմ պիտի գտնուին. հոգիներ ալլեն պիտի չապստամբին Երկնաւոր Թագաւորին. ամէն անհատ, իր պարտականութեանց մէջ արթուն և մշտապատրաստ, իրեն փառք պիտի համարի երկնաւոր Թագաւորին զինուորագրուել: Կատարեալ սէր պիտի տիրէ մարդոց մէջ, ինչպէս որ Աստուած սիրեց մարդիկը, նոյնպէս անոնք ալ պիտի սիրեն զԱստուած: Մարդիկ այն ատեն է որ կատարեալպէս պիտի հասկնան Աստուծոյ Թագաւորութիւնը, անոր սահմանը, նշանակութիւնը, նկարագիրը, և անով երկրի վրայ առաջ եկած շօշափելի արդիւնքները, և շատ մը անգոյշ քրիստոնեաներու պէս՝ մեքենաբար պիտի չաղօթեն Աստուծոյ Թագաւորութեան գալուն համար. — «Եկեսցէ արքայութիւն քո»:

Ուրեմն, քրիստոնեայ եղբայրներ, երբ կ'աղօթենք «Եկեսցէ արքայութիւն քո» մտածենք պահ մը թէ ի՞նչ բանի համար կ'աղօթենք. որովհետեւ մեր աղօթքին առարկային ճշմարիտ հասկացողութեամբը միայն պիտի զգանք թէ ի՞նչպէս և ի՞նչ հոգիով պէտք ենք աղօթել: «Եկեսցէ արքայութիւն քո» մեր սիրտերուն մէջ, համայն աշխարհի վրայ, բոլոր մարդոց սիրտերուն մէջ: Քրիստոնեայ եղբայրներ, սատանան և անոր Թագաւորութիւնը՝ մէկ կողմէն, Աստուած ու Անոր Թագաւորութիւնը՝ միւս կողմէն. արդեօք ո՞րը պիտի նախընտրենք, որո՞ւն պիտի զինուորագրուինք, որ մէկուն դատին համար հոգիով ու սիրտով պիտի աղօթենք, — «Եկեսցէ արքայութիւն քո»:

Զ.

«ԵԼԻՑԻՆ ԿԱՄՔ ՔՈ, ՈՐՊԷՍ ՅԵՐԿԻՆՍ ԵՒ ՅԵՐԿԻՆ»

Այս՝ վերջինն է Տէրունական Աղօթքի այն երեք հայցուածներուն, որոնք Աստուծոյ կը վերաբերին, և այս երրորդը՝ Աստուծոյ կամքին կատարումին համար:

ԵԼԻՑԻ, — Թող ըլլայ, կը նշանակէ՝ թէ Աստուծոյ կամքը կատարեալ գոյութեան գայ, — «Եղիցի՛ Լոյս»: Ոչ թէ Աստուծոյ այս կամ այն գործի մէջ իր կամքը երեւան գայ ու ճանչցուի, հապա անոր ամբողջութիւնը, գոյութեան գայ: Աստուածային յայտնութեան աստիճանական ընդունելութիւնը: Անոր Թագաւորութեան հաստատման տեղի կուտայ, և Թագաւորութիւնն ալ՝ Անոր կամքին կատարեալ զիտակցութեան մարդոց մէջ: Թէ և Թագաւորութիւնն ու կամքը իրարու իբրեւ մաս կամ լրացուցիչ կը տեսնուին, բայց այս վերջին հայցուածը, — «Եղիցի՛ն կամք քո» ուրոյն ամբողջութիւն մը ունի, որովհետեւ, արքայութեան գալը Անոր սիրող և տիեզերապարփակ կամքին մէկ մասը կըլնայ ըլլալ, և չենք զիտեր թէ Անոր կամքին ամբողջութիւնը ի՞նչ կը նշանակէ իմաստին լրման և անհունութեան մէջ: Բայց, ինչ որ ալ նշանակէ Անոր կամքը՝ Աստուծոյ դատին յառաջացման և յաղթանակին համար ամենաբարձր ու վսեմ աղօթքն է այս, — «Եղիցի՛ն կամք քո»:

Ուրեմն, կը յուսանք թէ, քանի մը հարցումներ ու անոնց պատասխանները բաւականաչափ պիտի պարզեն այս հայցուածին նշանակութիւնը. — Այսինքն, թէ ի՞նչ է Աստուծոյ կամքը, ի՞նչպէս պէտք է կատարուի, ի՞նչ չափանիշ կը տրուի, ինչ արդիւնքներ պիտի ունենայ:

Ա. — Ի՞նչ է Աստուծոյ կամքը. — (1) Աստուծոյ կամքը մարդուն բարձրագոյն իմաստութիւնն է: Այս՝ պէտք է ստիպողաբար ա'յսպէս ըլլայ. որովհետեւ՝ Աստուծոյ կամքը իր իմաստութիւնն է երբ կը տեսնենք Աստուծոյ իմաստութիւնը Բնութեան ամէն մէկ յայտնութեան մէջ, երբ կը տեսնենք Անոր իմաստութեան հիւսնալի գործածութիւնը Բնութեան իւրաքանչիւր երեւոյթներուն մէջ, երբ կը տեսնենք այն ներդաշնակ յարմարեցումները, այն սքան-

չեղի զուգակշռութիւնները, Աստուծոյ իմաստութեան վրայ չհիանալ մեծ անկարելիութիւնն է. ու այս անհուն իմաստութիւնը Անոր կամքն է, «Ասաց և եղեն, հրամայեաց և հաստատեցան»։ Հետեւաբար, Անոր իմաստուն կամքը, որ տիեզերքի իմաստութիւնն է. բարձրագոյն իմաստութիւնն է բոլոր մարդկութեան, Աստուծոյ կամքով, անոր կատարեալ գիտակցութեամբ անոր աշխարհի վրայ մարմնաւորութեամբ կրնանք ըսել, մարդկութիւնը պիտի հասնի բարձրագոյն իմաստութեան, հոգեւոր իմաստութեան, որ կը վերացնէ, կը բարձրացնէ, կ'ազնուացնէ և կը փրկէ։

Ասոր մէկ ուրիշ յայտնութիւնը կրնանք տեսնել նաև Աւետարանին մէջ։ Այն Աստուածային կարգադրութիւնները, որոնք Աստուծոյ կամքին մեծութեան, անհասանելիութեան, սրբութեան ու սիրոյն ճշմարիտ իմաստութիւնը կը կազմեն, չեն ցուցներ, թէ Աստուած ի՞նչ միջոցներ և ի՞նչ նպատակակէտ յատկացուցած է Աւետարանին, թէ անշափելի սէրը ի՞նչ անհատում սպառումի մատներ է ինքզինքը, թէ անսպառ հարստութիւնը ի՞նչ աղքատութեան զիջեր է յաւիտենական սիրոյն մեծութիւնն ու կամքը արտայայտելու համար մարդկութեան, թէ զօրաց Աստուածը ի՞նչպէս խոնարհած է առնելու համար ծառայի կերպարան, և այդ կերպով փրկելու համար մարդկութիւնը մեղքի ծառայութենէն, թէ պարարտ հորթին զենումը ի՞նչպիսի ուրախութեան նշանակ է անառակ որդիին դարձին համար։ Ահա ասոնք են Աւետարանի իմաստութիւնը և Աստուծոյ կամքին յայտնութիւնը Աւետարանին մէջ։ Ասոնք սորվելն ալ մեծագոյն ու բարձրագոյն, և նոյն իսկ ամենապսեմ իմաստութիւնն է մարդկութեան։

Այս ճշմարտութեան ուրիշ մէկ յայտնութիւնը կը տեսնենք մեր Փրկչին օրինակին մէջ։ Որովհետեւ, Յիսուս իր Հօրը կամքը կատարելով՝ այս երկնաւոր իմաստութիւնը կը ցուցնէ իր վրայ։ «Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս, Տէր, Տէր, մտցէ յարքայութիւն երկնից, այլ որ առնէ զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է» (Մատթ. է. 21)։ Նաև «Զի որ առնիցէ զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է, նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր» (Մատթ. ԺԲ. 50)։ Որովհետեւ Յիսուս միայն սորվեցնող վարդապետ մը չէր, այլ նաև կատարող։ Ան՝ հետեւողներուն և բոլոր Հրեաներուն ցոյց կուտար թէ Հօրը

կամքը կը կատարէր, ու անոր մէջն էր իր երջանկութիւնը. և այս իրաւունքով ու իր անձին օրինակովը կը պահանջէր իրեն հաւատացողներէն որ Հօրը կամքը կատարեն. Աստուծոյ կամքին ու անոր կատարման իմաստութեան հետեւին, որովհետեւ անոր մէջ պիտի գտնեն իրենց հոգիներուն անբաժան յագու յագու և անհատում երջանկութիւն։ Ահա այս պատճառաւ կրօնքը պէտք է ըլլայ մեր ամենամեծ ընտրութիւնը, իմաստուն ընտրութիւնը։ Յետո՛ւ երբ իսրայէլի որդիներուն կ'առաջարկէ իրենց վերջնական ընտրութիւնը ընել. «Գետին անդիլի կողմը իրենց հայրերուն պաշտած աստուածները թէ Ամօհրացիներուն աստուածները, որոնց երկրին մէջ կը բնակին» պաշտելու մասին. ինք կ'ըսէ. «Այլ ես և տուն իմ պաշտեմ զՏէր» (Յեսուայ ԻԴ. 15)։ Այս է ճշմարիտ ընտրութիւնը, զԱստուած պաշտել ու Անոր կամքը կատարել։ Առաքեալն ալ առ Թեսաղոնիկցիս իր Առաջին Թուղթին մէջ կը պատուիրէ ամէն բանի մէջ գոհանալ և կ'ըսէ. «Զի այս են կամք Աստուծոյ Քրիստոսիւ Յիսուսի ի ձեզ» (Ա. Թես. Ե. 18)։ Հետեւաբար, ընտրութիւնը, գոհունակ ընտրութիւնը, Աստուծոյ կամքին և Անոր իմաստութեան ընտրութիւնն է մեզմէ պահանջուածը, ինչ որ Յիսուս ալ ցոյց տուաւ իր անձին օրինակովը։ Ուստի, այս կամքը ամենաբարձր իմաստութիւնն է մարդկութեան։

Քանի որ Աստուծոյ կամքը սիրոյ կամքն է, և զայս կը տեսնենք Բնութեան, Աւետարանի և Յիսուսի կեանքի օրինակին մէջ, սիրոյ այս կեանքը օգնութիւն և աջակցութիւն կ'երաշխաւորէ. որովհետեւ՝ առանց ատոր ի՞նչպէս վստահութիւն պիտի ունենայինք մեր անձերուն վրայ՝ Աստուծոյ կամքը Անոր օրէնքներուն խստութեան մէջ գոհացուցիչ կերպով կատարելու։ Մենք միայն Ս. Հոգիին օգնութեամբ ու առաջնորդութեամբ կրնանք Աստուծոյ կամքը կատարելու համարձակութիւնը ունենալ։ Այս ըսուածները ամփոփելով կրնանք յայտարարել՝ թէ Աստուծոյ կամքը մարդկութեան ամենաբարձր իմաստութիւնն է, և անոր ուսումն ու կատարումը, Ս. Հոգիին աջակցութեամբ, մեծագոյն վայելքը մեր հոգիներուն։

ԳՐ. ՍՐԿ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

(Շարունակելի՝ 10)